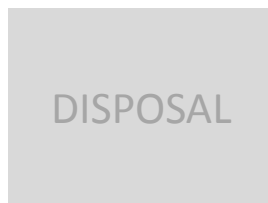
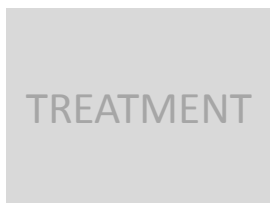
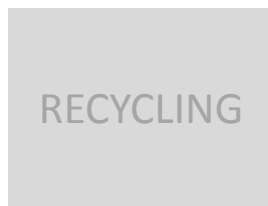
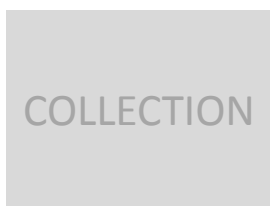

**Vlerësimi Strategjik Mjedisor për përgatitjen e
“Studimit të Sektorit mbi Nevojën për Investime në
Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve të Ngurta (MIMN) në
Shqipëri”**

- Studimi Përfundimtar i VSM -

- Përmbledhje jo-teknike -

25 Janar 2019

Vlerësimi Strategjik Mjedisor për "Studimin e Sektorit mbi Nevojën për Investime në Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve të Ngurta në Shqipëri"

Studimi Përfundimtar i VSM

Vlerësimi Strategjik Mjedisor për "Studimin e Sektorit mbi Nevojën për Investime në Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve të Ngurta në Shqipëri" është përgatitur në përputhje me legjislacionin shqiptar, veçanërisht bazuar në Ligjin 91/2013 për VSM dhe me kërkesat e legjislacionit europian për këtë lloj vlerësimi.

Studimi i VSM është përgatitur nga

INFRASTRUKTUR & UMWELT Professor Böhm und Partner

Julius-Reiber-Straße 17
64293 Darmstadt
Gjermani

Foundation for Local Autonomy and Governance (FLAG)

Rr. "Brigada 8", P. 6/2, K IV
Tiranë
Shqipëri

Me pjesëmarrjen e

Dr. Alfred Lako, i pajisur me Certifikatën mjedisore Nr. 136 Prot. datë 12.05.2005 me vendim Nr. 4, Nr. 127 Regj.

I bashkangjiten këtij raporti kopje të certifikatës mjedisore dhe të licencës së lëshuar nga Qendra Kombëtare e Licensimit.

Dr. Alfred Lako

Tiranë, 23 Janar 2019

REPUBLIKA E SHQIPERISE
MINISTRIA E MJEDISIT

Nr. 136 Prot.

Tirane, me 12.05. 2005

Vendimi Nr.4, Nr.127 Regj.

ÇERTIFIKATË

Në mbështetje të Vendimit të Këshillit të Ministrave Nr.268, datë 24.04.2003 "Për çertifikimin e specialistëve, për vlerësimin e ndikimit në mjedis dhe auditimin mjedisor":

Alfred LAKO

Çertifikohet për hartimin e raporteve të vlerësimit të ndikimit në mjedis, për të kryer auditimin mjedisor, për hartimin e ekspertizave për probleme mjedisore dhe thirrjen si ekspert për të vlerësuar një raport të vlerësimit të ndikimit në mjedis ose rezultatet e një auditimi.

MINISTRI

Ethem RUKA

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
Ministria e Zhvillimit Ekonomik,
Tregtisë dhe Sipërmarrjes

LICENCË

LN-7564-03-2014	NUIS/NIPT: K91424007C
Subjekti: Alfred Lako	
Adresa: Tirane, TIRANE, Tirane, Rruga Medar Shtylla, Pallati 142, Shkalla 4, Apartamenti 53, 50 metra përballë KMY	
Kodi: III.2.A (1+2)	Kod tjetër:
Data e lëshimit: 03/03/2014	Afati i vlefshmërisë: Pa afat
Kategoria	Shërbime ekspertize dhe/ose profesionale lidhur me ndikimin në mjedis
Nënkategoria	
Veprimtaritë e ekspertizës lidhur me ndikimin në mjedis	
Veprimtari specifike	1. Ndikim në mjedis 2. Auditim mjedisor
Specialiteti	

Emërtimi përshkrues i veprimtarisë

Auditim mjedisor. Vlerësim i ndikimit në mjedis.

Kufizime specifike

Licenca ushtrohet sipas kufizimeve në legjislacionin në fuqi

Detyrime specifike

Licenca ushtrohet sipas detyrimeve në legjislacionin në fuqi

Vendi i kryerjes së veprimtarisë

Në të gjithë territorin e Republikës së Shqipërisë

Nënshkrimi i sportelit:

Detyrues *Stojë*

0 Përmbledhje jo-teknike

0.1 Hyrje si edhe Plani e Objektivat e “Studimit të Sektorit mbi Nevojën për Investime në Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve” (Plani i Investimeve MIMN)

Vitet e fundit, ka patur përparime të konsiderueshme në Shqipëri lidhur me hartimin e kuadrit rregullator në përputhje me politikat e Bashkimit Europian (BE) në sektorin e menaxhimit të mbetjeve. Megjithatë zbatimi në nivel rajonal apo vendor dhe arritja e objektivave të rëna dakord ka mbetur prapa. Pika kyçe midis planifikimit dhe zbatimit është gjendja/ kapaciteti i mjaftueshëm i burimeve. Rrjedhimisht, objektivat specifike të Studimit të Sektorit janë:

- të përcaktojë metodologjinë dhe teknologjinë e duhur për investimet e ardhshme në sektorin MMN,
- të përcaktojë kostot dhe tarifat e duhura,
- të ofrojë një sistem objektiv, transparent dhe të verifikueshëm prioritetesh për investimet në infrastrukturën e MIMN,
- të ofrojë një plan investimi për infrastrukturën vendore dhe rajonale të MIMN të ndarë në faza afatshkurtër, afatmesëm dhe afatgjatë, në lidhje me grumbullimin dhe transportin e mbetjeve, reduktimin dhe riciklimin, si edhe impiantet e trajtimit dhe/ose depozitimit të mbetjeve,
- të propozojë ndryshimet e nevojshme ligjore dhe institucionale,
- të propozojë masa të tjera shoqëruese.

Studimi i Sektorit udhëhiqet nga objektivat e Sektorit Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta (MMN), përkatësisht për ofrimin e shërbimeve të qëndrueshme për menaxhimin e mbetjeve në gjithë vendin, reduktimin dhe riciklimin e fraksioneve të mbetjeve, uljen e numrit të vendgrumbullimeve të pakontrolluara dhe jo-higjienike, si edhe mbrojtjen e mjedisit.

Pjesa kryesore e Studimit të Sektorit është një Plan Investimesh MIMN i ndarë në faza, i cili u jep mundësinë autoriteteve të marrin vendimet e duhura¹ duke marrë në konsideratë zhvillimet afatgjata. Fazat e planit të investimeve janë përcaktuar siç tregohen në tabelën e mëposhtme.

¹ Vendimarrja mbështetet nga një Instrument për Planifikimin e Investimeve MIMN në format Excel dhe baza e të dhënave GIS.

Fazat e planit të investimeve

Faza	Periudha
Faza 1 (afatshkurtër)	2018 – 2022
Faza 2 (afatmesme)	2023 – 2027
Faza 3 (afatgjatë)	2028 – 2032

0.2 Baza mjedisore dhe problemet kyçe, përfshirë zhvillimin e mundshëm të mjedisit pa Planin e Investimeve MIMN

Baza mjedisore dhe problemet kyçe

Shqipëria zë një sipërfaqe prej 28,748 km². Vija bregdetare e vendit përgjatë deteve Adriatik dhe Jon ka një gjatësi prej 362 km. Shqipëria kufizohet me Malin e Zi, Kosovën, Greqinë dhe Maqedoninë.

Rreth gjysmën e territorit shqiptar e zënë zonat malore. Një pjesë e vogël e tyre janë rajone të larta malore. Nga liqeni i Shkodrës në veri deri në Vlorë në jug, shtrihen toka aluviale vetëm pak kilometra të gjera përgjatë bregdetit, të cilat në Shqipërinë qendrore zgjerohen për të formuar fushën e madhe të Myzeqesë. Në bregdet ka një numër lagunash dhe ligatinash.

Vetëm luginat, kodrat, disa pjesë të fushave bregdetare dhe disa pllaja lejojnë përqendrimin e zonave të banuara. Aty, dendësia e popullsisë është relativisht e lartë, ndërkohë që pjesë të tjera të vendit janë pak të populluara.

Shumica e popullsisë shqiptare jeton në qytete. Qytetet më të mëdha shqiptare ndodhen në ultësirën perëndimore bregdetare. Ato janë rritur në mënyrë domethënëse në dekadat e fundit, ndërsa vendbanimet më të vogla i kanë humbur banorët. Veçanërisht Tirana është zgjeruar në mënyrë drastike dhe sot formon një zonë metropolitane së bashku me periferitë e saj dhe me qytetin e Durrësit.

Të dhënat për popullsinë dhe zhvillimin e popullsisë janë baza për llogaritjen e sasive aktuale dhe të ardhshme të mbetjeve, si për mbetjet e gjeneruara edhe për ato të grumbulluara. Këto më pas formojnë bazën për planifikimin e sistemeve të qendrueshme të përshtatura të menaxhimit të mbetjeve të ngurta.

Tabela e mëposhtme paraqet parashikimin e numrit të popullsisë sipas qarqeve, duke treguar popullsinë e supozuar për 2018 si edhe për vitet e fundit të Fazave 1 – 3.²

Parashikimi i popullsisë sipas qarqeve

Qark	Parashikimi i popullsisë			
	2018	2022	2027	2032
Berat	159,629	151,851	143,087	135,283
Dibër	139,090	131,304	122,467	114,525
Durrës	334,298	348,156	366,324	385,480
Elbasan	329,358	321,261	311,871	303,252
Fier	360,686	354,527	347,408	340,909
Gjirokastrë	90,379	85,687	80,846	77,101
Korçë	253,456	245,634	236,438	227,849
Kukës	87,290	83,206	78,524	74,272
Lezhë	155,560	152,568	149,150	146,072
Shkodër	245,350	239,796	233,491	227,859
Tiranë	944,494	1,007,636	1,092,782	1,185,418
Vlorë	247,774	250,328	254,065	258,418
SHQIPËRIA	3,347,364	3,371,954	3,416,451	3,476,438

Në tabelën e mëposhtme, jepet në mënyrë të përmbledhur parashikimi i gjenerimit të mbetjeve në nivel qarku duke pasur si referencë të njëjtët vite si në parashikimin e popullsisë.³

² Shqipëria ka disa burime zyrtare që japin të dhëna mbi popullsinë. Të dhënat më të përdorura janë ato nga INSTAT (bazuar në Census) dhe nga Zyra e Gjendjes Civile; megjithatë, shifrat e tyre ndryshojnë në mënyrë të konsiderueshme. Të dhënat e popullsisë nga Zyra e Gjendjes Civile në përgjithësi janë shumë më të larta sesa shifrat sipas INSTAT. Për këtë arsye, Ministria e Financave e Shqipërisë ka krijuar një faktor korrigjimi, i cili është përdorur për të llogaritur numrin e popullsisë bazuar në të dhënat e të dyjave, si të INSTAT edhe të Zyrës së Gjendjes Civile: $\text{Census} + (\text{Gjendja Civile} - \text{Census}) * 30\%$.

³ Bazuar në parashikimin e popullsisë dhe të sasive të supozuara specifike të mbetjeve që gjenerohen në tipe të ndryshme vendbanimesh është llogaritur sasia e mbetjeve që pritet të gjenerohet gjatë periudhës së projektit.

Parashikimi i gjenerimit të mbetjeve sipas qarqeve

Qark	Parashikimi i gjenerimit të mbetjeve [Mg/v]			
	2018	2022	2027	2032
Berat	39,503	37,616	35,491	33,601
Dibër	26,585	25,097	23,408	21,891
Durrës	105,626	110,081	115,924	122,088
Elbasan	76,175	74,350	72,239	70,309
Fier	84,624	83,197	81,549	80,046
Gjirokastrë	21,376	20,263	19,102	18,184
Korçë	62,575	60,733	58,571	56,558
Kukës	18,178	17,322	16,340	15,449
Lezhë	35,864	35,182	34,403	33,704
Shkodër	62,307	60,910	59,325	57,911
Tiranë	334,049	356,517	386,815	419,778
Vlorë	73,512	74,551	76,005	77,641
SHQIPËRIA	940,376	955,819	979,173	1,007,159

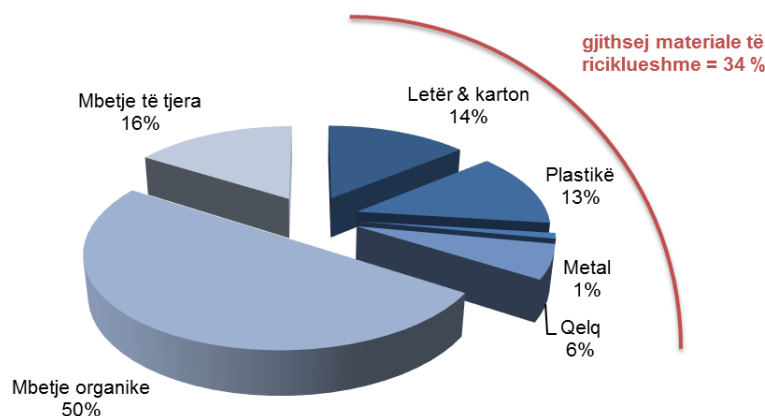
Tabela e mëposhtme tregon parashikimin për sasi të grumbulluara të mbetjeve në nivel qarku, duke iu referuar të njëjtëve vite si në parashikimet e popullsisë dhe të gjenerimit të mbetjeve.⁴

⁴ Në Shqipëri, sasi të mbetjeve të grumbulluara ndryshojnë nga sasi të që janë gjeneruar, sepse shërbimet e grumbullimit të mbetjeve nuk i mbulojnë të gjitha zonat, sidomos në zonat bujqësore. Për këtë arsye, për parashikimin e sasive të grumbulluara të mbetjeve, nivelet e grumbullimit të mbetjeve janë supozuar sipas tipit të vendbanimit. Përveç kësaj, mbulimi me shërbim pritet të rritet çdo vit me 3 % në zonat bujqësore dhe me 1% në zonat e tjera.

Parashikimi i grumbullimit të mbetjeve sipas qarqeve

Qarku	Parashikimi i grumbullimit të mbetjeve			
	2018	2022	2027	2032
	[t/v]	[t/v]	[t/v]	[t/v]
Berat	26,516	28,010	29,679	30,874
Dibër	15,212	16,627	18,151	19,263
Durrës	84,703	92,839	103,772	115,614
Elbasan	49,120	53,542	58,817	63,430
Fier	54,557	59,809	66,187	71,992
Gjirokastrë	14,674	15,398	16,269	16,934
Korçë	42,391	45,418	48,941	51,828
Kukës	11,114	11,968	12,915	13,678
Lezhë	24,016	26,495	29,500	31,768
Shkodër	42,490	45,847	49,899	53,348
Tiranë	278,345	312,167	359,150	411,808
Vlorë	54,544	59,603	66,147	72,659
SHQIPËRIA	697,681	767,723	859,428	953,196

Për përbërjen e mbetjeve është supozuar kompozimi siç tregohet në grafikun më poshtë.

Përbërja mesatare e mbetjeve shtëpiake dhe të ngjashme me to në Shqipëri (%)

Shqipëria ka një biodiversitet të pasur dhe në të njëjtën kohë përballet me një sërë problemesh mjedisore, përfshi mbipërdorimin e kullotave, prerjet e paligjshme, gjuetinë dhe peshkimin e paligjshëm. Shqipëria bën pjesë në Brezin e Gjellbër të Europës dhe shtrihet në Zemrën Blu të Europës.

Vendi ndodhet në një rajon të pasur në specie, i cili kryesisht karakterizohet nga një florë e pasur me më shumë se 3,200 specie. Nga këto, më shumë se 15 % janë endemike në Gadishullin e Ballkanit dhe rreth 40 specie gjenden vetëm në Shqipëri. Në veçanti janë tipike pyjet e dushkut që përbëjnë një të pestën e pyjeve shqiptare.

Duke pasur shumë zona të pazhvilluara, vendi ofron habitate për një shumëllojshmëri specimesh të rralla shpendësh dhe kafshë të tjera, si ujku, rrëqebulli, dhelpra dhe madje ariu i murrmë. Shqipëria ka më shumë se 350 specie shpendësh vendase. Ligatinat në bregdet dhe liqenet janë ndalesa të rëndësishme për shumë shpendë migrues. Në trupat ujqorë të Shqipërisë ka rreth 260 specie peshqish të ujërave të kripura dhe të ëmbla, si edhe breshka. Megjithatë, biodiversiteti ka pësuar rënie në Shqipëri gjatë dekadave të fundit.

Në Shqipëri ka 14 parqe kombëtare, që zënë rreth 6.9% të territorit të vendit dhe rezerva detare Karaburun-Sazan. Parqet janë strehë për shumë bimë dhe kafshë dhe përmbajnë peizazhe të virgjëra. Disa parqe kombëtare janë destinacione të njohura turistike.

Bujqësia është një nga sektorët më të rëndësishëm të ekonomisë në Shqipëri. Rreth një çerek e sipërfaqes totale të vendit mund të përdoret për bujqësi. Megjithatë, cilësia e tokës është e ndryshme sipas zonave dhe vendndodhjeve. Dominon blegtoria.

Aktivitetet bujqësore kontribuojnë në mënyrë domethënëse në GDP shqiptare. Më shumë se gjysma e popullsisë aktive për punë është e angazhuar në bujqësi, por më shumë kultivimi shërben si mjet jetese.

Shqipëria ka shumë lëndë të para/ burime minerare: Kromi është një nga lëndët e para më të rëndësishme të vendit. Përveç tij, ka depozita të mëdha nikeli, bakri, qymyrguri, gipsi, guri gëlqeror, torfe, bazalti, gur shtufi dhe argjile. Megjithatë shumë nga këto lëndë të para nxirren rrallë. Shqipëria ka po ashtu burime gazi dhe naftë shumë pak të zbuluara.

Të gjithë lumenjtë kryesorë të Shqipërisë derdhen në detin Adriatik. Drini është lumi më i gjatë i vendit me një gjatësi prej 282 km. Lumenj të tjerë kryesorë janë Mati, Shkumbini, Semani me Devollin dhe Vjosa. Lumi i shkurtër i Bunës derdh ujin e liqenit të Shkodrës në detin Adriatik dhe formon një pjesë të kufirit me Malin e Zi.

Në Shqipëri, ka një klimë mesdhetare me një temperaturë mesatare vjetore prej 16°C dhe rreshje vjetore prej më pak se 1,200 mm. Dimri është i ashpër në rajonet malore veriore dhe lindore. Në dimër, shumë vende në këto zona janë të izoluara nga bota e jashtme për muaj të tërë për shkak të dëborës. Në jug pranë detit Jon, klima është shumë më e butë. Gjithsesi, edhe në rajonet bregdetare rreshjet janë relativisht të larta në dimër.

Arkitektura shqiptare është e pasur me kontraste. Aty ku mund të ruheshin qendrat historike të qyteteve, janë ruajtur arritjet arkitekturore nga kohët otomane dhe veneciane. Qytetet shqiptare jugore të Beratit dhe Gjirokastrës janë shpallur si Vende të Trashëgimisë Botërore të UNESCO-s falë arkitekturës së tyre që daton nga epoka otomane. Forma shumë arkaike të arkitekturës (si p.sh. kalatë dhe sidomos rrënojat e kalave) mund të gjenden veçanërisht në rajonet malore.

Shqipëria konsiderohet si një nga vendet me ndotjen më të madhe në Europë. Emetimet dhe vendet e kontaminuara ndotin ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore, tokën dhe ajrin, sidomos në zonat më të populluara. Ndër të tjera, kjo vjen edhe për shkak të grumbullimit të papërshtatshëm të mbetjeve dhe hedhjes së pakontrolluar të mbetjeve në natyrë.

Teksa qendrat e qyteteve përgjithësisht paraqiten të pastra, përgjatë rrugëve dhe në periferi shpesh shikon mbeturina të shpërndara, pirgje të grumbulluara mbetjesh dhe sidomos rrënoja nga prishjet e ndërtesave. Arsytet për këtë situatë të pakënaqshme, sidomos jashtë qendrave kryesore, janë të shumëfishta. Bashkitë i referohen mungesës së financimit si arsye kryesore për nivelin e dobët të grumbullimit të mbetjeve. Gjithashtu, shpesh ka vonesa në pagesat e kontraktorëve privatë për shkak të mungesës së fondeve,⁵ gjë e cila ndikon në mënyrë negative motivimin e kompanive të kontraktuara për ta kryer siç duhet punën e tyre.

Ndikimet mjedisore të sistemit të tanishëm MMN në Shqipëri janë përshkruar në mënyrë kualitative në tabelën e mëposhtme lidhur me aktivitete të ndryshme MMN.

Mangësi mjedisore dhe sociale të sistemit të tanishëm MMN

Tema	Mangësi mjedisore dhe sociale
Niveli i ulët i grumbullimit të mbetjeve	- Përhapja e mbetjeve dhe depozitimi i parregullt sidomos në zonat që deri tani nuk përfitojnë shërbim nga sistemi i grumbullimit të mbetjeve ndikojnë negativisht situatën higjienike në zonat përkatëse - Përhapja e mbetjeve dhe depozitimi i parregullt ndotin tokën, ujërat sipërfaqësore dhe ato nëntokësore, si edhe peizazhin (përfshi ndikimin negativ në turizëm) - Mbetjet merren nga ujërat e lumit, shkaktojnë bllokime dhe në fund grumbullohen në det - Përdorimi i ujit të kontaminuar sipërfaqësor apo nëntokësor si ujë të pijshëm ose ujë për vaditje shkakton futjen e ndotësve në zinxhirin ushqimor të njeriut dhe/ose kafshëve

⁵ Komisioni i Komuniteteve Europiane, për dhe në emër të Qeverisë së Shqipërisë, Ref.: EuropeAid/124909/C/SER/AL: Strategjia Kombëtare Shqiptare e Mbetjeve; Prill 2010; p. 28.

Tema	Mangësi mjedisore dhe sociale
Niveli i ulët i riciklimit dhe mungesa e grumbullimit të diferencuar të mbetjeve	• Shfrytëzimi i burimeve natyrore • Ndikimi negativ në klimë (potenciali për të shmangur emetimet e gazrave serrë nëpërmjet riciklimit, emetimet e metanit nga mbetjet organike) • Sasi më të mëdha mbetjesh për t'u depozituar
Depozitimi në vendgrumbullime të menaxhuara keq ose të pakontrolluara	• Emetimet e gazit metan nga vend depozitimet dhe vendgrumbullimet e mbetjeve (emetimet e gazit serrë) • Emetimet e lëngut kullues nga vend depozitimet ndotin tokën, ujërat sipërfaqësore dhe nëntokësore (me ndotës organikë të qendrueshëm dhe komponentë të tjerë organikë, metale të rënda dhe kripërat e tyre) • Tërheqja e vektorëve që mund të transmetojnë sëmundje tek njeriu dhe kafshët • Emetimet e pluhurit dhe aromave të rënda që ndikojnë receptorët e ndjeshëm në afërsi • Pjesët e lehta të mbetjeve të depozituara që ngrihen nga era dhe ndotin zonat përreth • Zjarret në vend depozitim shkaktojnë ndotje të ajrit si pasojë e djegies të paplotë (formimi i substancave toksike) • Ndotja dhe ndikimi shëndetësor nga depozitimi jo i duhur i mbetjeve të rrezikshme dhe infektive • Veprimtari informale për ndarjen e mbetjeve në kushte pune shumë të këqija • Në mungesë të një rrethimi dhe porte, hyrja e kafshëve shtëpiake që ushqehen me lëndën e mbetjeve (përfshirë letrën dhe plastikën) • Kundërvënie të mëtejshme që lidhen me përzgjedhjen jo të mirë të vendeve për të kryer depozitimin e mbetjeve

Në përgjithësi mund të thuhet se depozitimi jo i duhur i mbetjeve është problemi mjedisor më serioz i menaxhimit aktual të mbetjeve në Shqipëri. Problemet kryesore kanë të bëjnë me përzgjedhjen e gabuar të vendeve (p.sh. në shtretërit e lumenjve, brenda qendrave të banuara), me mungesën e masave për të kufizuar emetimet (p.sh. nuk mbulohen, digjen), me hedhjen e mbetjeve nëpër lumenj dhe burime të rëndësishme ujore, përdorimi i keq i vendgrumbullimeve, aty ku ekzistojnë të tillë (nuk ka buxhet, nuk ka pajisje). Edhe atje ku bashkitë bëjnë përpjekje të konsiderueshme për pastrimin e qytetit, situata e vendgrumbullimeve në shumicën e rasteve neglizhohet. Përveç fondeve të pakta, mungesa e përgjithshme e ndërgjegjësimit tek popullsia dhe tek venddimarrësit duket se është një arsye e rëndësishme për këtë neglizhencë. Madje edhe në disa vend depozitime të ndërtuar sipas standardeve të vend depozitimeve sanitare, funksionimi nuk

bëhet në përputhje me standardet e direktivës së BE për vend depozitimet, duke humbur për pasojë përfitimet nga investimi i kryer.

Për më tepër, ndotja nga vendgrumbullimet e mbetjeve mbetet një rrezik mjedisor madhor në vend, edhe pas mbylljes së tyre. Megjithëse rehabilitimi mund të reduktojë në mënyrë thelbësore ndotjen mjedisore dhe janë përgatitur studime fizibiliteti të ndryshme, zbatimi aktual i masave të propozuara në shumicën e rasteve ka mbetur pezull. Një inventar i plotë i vendgrumbullimeve mbahet nga MIE. Ndërsa MTM së bashku me DLDP po kujdeset për masat e investimit për rehabilitimin e vendgrumbullimeve të mbetjeve.

Zhvillimi i mundshëm mjedisor pa Planin e Investimeve MIMN

Meqë nuk ka grumbullim, trajtim dhe depozitim modern gjithëpërfshirës dhe mbarëkombëtar të mbetjeve në Shqipëri, pasojat për higjienën publike, shëndetin publik dhe mjedisin janë serioze. Nëpërmjet parandalimit, rikuperimit dhe përmirësimit të depozitimit të mbetjeve, kursehen burime dhe energji dhe reduktohet emetimi i gazrave serrë.

Shqipëria kërkon të anëtarësohet në BE dhe për rrjedhojë është në procesin e adoptimit të standardeve të BE si standarde kombëtare. Për këtë arsye, për Qeverinë Shqiptare ka prioritet të lartë realizimi i grumbullimit dhe depozitimit të mbetjeve në mënyrë të sigurt higjienike, të mundur ekonomisht dhe miqësore ndaj mjedisit. Për ta përshpejtuar procesin, Shqipëria kërkon mbështetje nga donatorë ndërkombëtarë.

Rrjedhimisht mund të supozohet se edhe pa Planin e Investimeve MIMN, menaxhimi i mbetjeve në Shqipëri do të vazhdonte të zhvillohej dhe të modernizohej. Gjithsesi, nëpërmjet hartimit të Planit të Investimeve MIMN do të vendoset një bashkërendim i ngushtë i investimeve afatgjata dhe planifikimit për financime midis Qeverisë Shqiptare, njësive të qeverisjes vendore dhe donatorëve, çka do të lejojë monitorimin e investimeve dhe financimit afatgjatë.

Në këtë drejtim Plani i Investimeve synon të eliminojë investimet spontane, të cilat nuk janë të bazuara në studime, apo nuk janë të miratuara nga politikëbërësit, në mënyrë që të parandalohet përdorimi i fondeve publike në mënyrë jo efikase dhe krijimi i pikave të nxehta mjedisore që do të kërkonin akoma më tepër fonde dhe burime për t'u kthyer sërish në kushte të pranueshme normale. Plani i Investimeve MIMN synon të garantojë zhvillimin e një sistemi kombëtar dhe realist për MIMN, i cili të përditësohet rregullisht.

Pa këtë plan, ekziston një risk që investimet të mos bashkërendohen në nivel kombëtar dhe/ ose të mos bazohen në financim të qëndrueshëm. Për pasojë, risqet e përshkruar

më sipër do të vijonin të ekzistonin ose nuk do të mund të përjashtoheshin në term afatgjatë.

0.3 Përmbledhje e vlerësimit të përgjithshëm të ndikimeve mjedisore të Planit të Investimeve MIMN

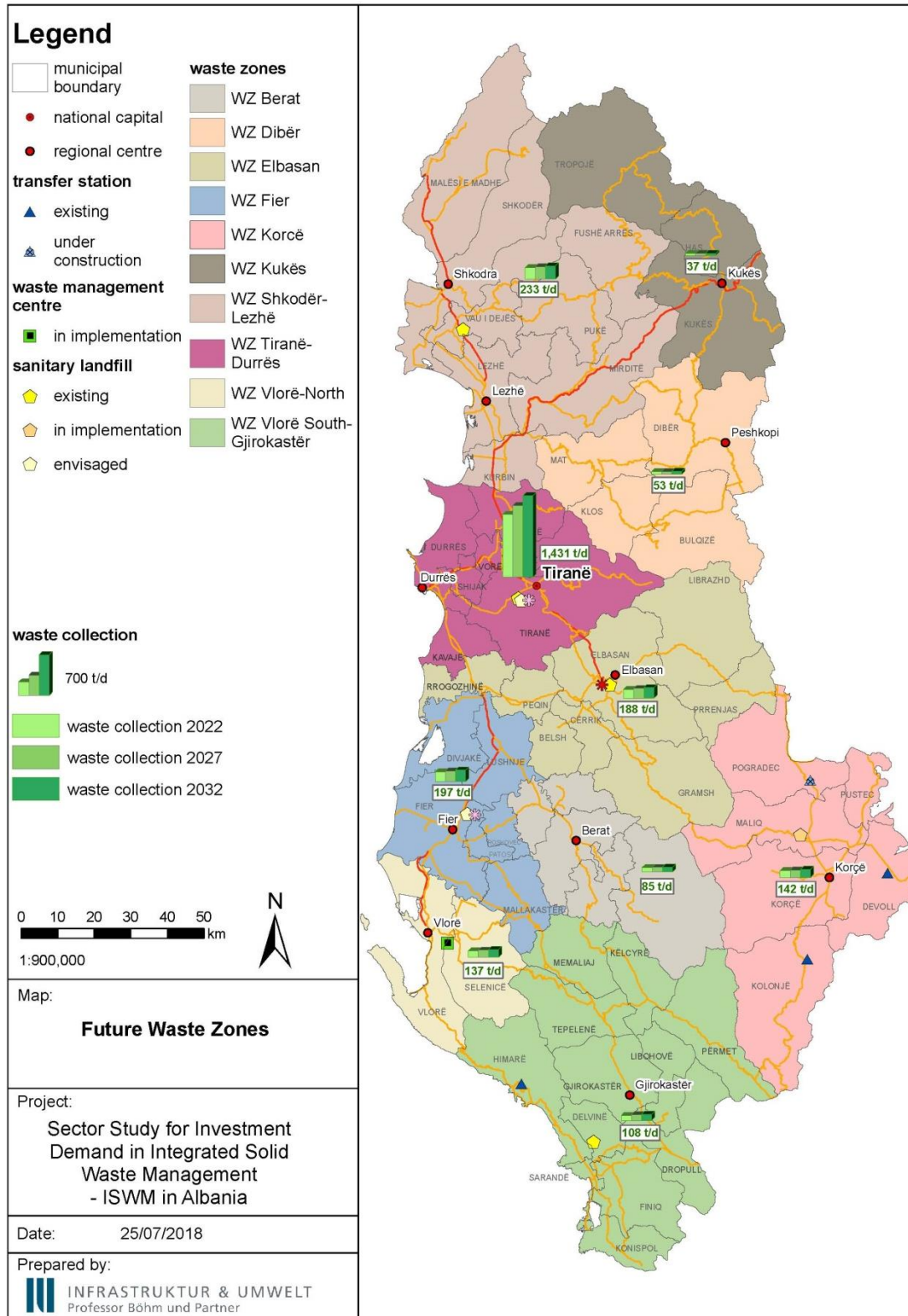
Për gjithë Shqipërinë, janë përcaktuar zonat e mbetjeve në mënyrë që secila bashki t'i caktohet një impianti rajonal specifik për menaxhimin e mbetjeve.

Aspektet thelbësore për përcaktimin e zonave të mbetjeve ishin struktura hapësinore dhe mundësia e qarkullimit, numri i popullsisë dhe zhvillimi i saj, sasi të mbetjeve të gjeneruara dhe të grumbulluara. Sasia gjithsej e mbetjeve që do të grumbullohen dhe do të dorëzohen në një impiant MMN brenda zonës së mbetjeve duhet të jetë në masën 100 Mg/d për të siguruar funksionimin e tij ekonomik.

Bazuar në këto konsiderata, në Shqipëri janë përcaktuar kufijtë e dhjetë zonave të mbetjeve, siç tregohen në figurën e mëposhtme.

Vlerësimi Strategjik Mjedisor për “Studimin e Sektorit mbi Nevojën për Investime në Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve të Ngurta në Shqipëri”

Studimi Përfundimtar i VSM
Përmbledhje jo-teknike

Zonat e ardhshme të mbetjeve

Identifikimi, përshkrimi dhe vlerësimi i ndikimit mjedisor është kryer bazuar në profilet e VSM për masat e përzgjedhura. Ndikimet dhe rëndësia e tyre paraqiten të përmbledhura në tabelën e mëposhtme.

Përmbledhje e vlerësimit mjedisor të përgjithshëm

Lloji i masave/ shkurtime	Përshkrimi	Vlerësimi mjedisor i përgjithshëm
ZeM	Ndarja e Zonave të Mbetjeve	+
R	Komponentët rajonalë të menaxhimit të mbetjeve	
R01	Transferimi dhe transporti në distancë të largët i mbetjeve	
R01-01	Stacion transferimi me rampë	+
R01-02	Stacion transferimi me rampë dhe njësi kompaktore	++
R02	Trajtimi mekanik (IRM)	
R02-01	IRM e papastër (mbetje të përziera)	+
R02-02	IRM e pastër (mbetje të riciklueshme të ndara)	++
R03	Trajtimi mekanik-biologjik (TMB)	
R03-01	TMB me tretje anaerobike	++
R03-02	TMB me stabilizim	++
R03-03	TMB me kompostim	O
R04	Tretje anaerobike	++
R05	Incinerimi i mbetjeve (me rikuperim energjie)	
R05-01	Incinerim me skarë të lëvizshme	O
R06	Vend depozitim sanitar (depozitim i sigurt i mbetjeve)	
R06-01	Vend depozitim sanitar	O
R06-02	Rehabilitimi i vend depozitimeve	+
L	Komponentët lokalë të menaxhimit të mbetjeve	
L01	Pastrimi i rrugëve	
L01-01	Fshirja manuale e rrugëve	++
L01-02	Fshirja mekanike e rrugëve	+
L02	Grumbullimi i mbetjeve (përfshi grumbullimin e diferencuar)	
L02-01	Grumbullimi i mbetjeve të përziera	+
L02-02	Grumbullimi i mbetjeve organike	+
L02-03	Grumbullimi i materialeve të riciklueshme të thata	++
L03	Kompostimi (rikuperim materiali)	
L03-01	Implant kompostimi në kavaleta	+

Lloji i masave/ shkurtime	Përshkrimi	Vlerësimi mjedisor i përgjithshëm
L03-02	Impiant i mbyllur i automatizuar plotësisht	++
L04	Menaxhimi i mbetjeve inerte	
L04-01	Trajtimi me pajisje të lëvizshme	+
L04-02	Trajtimi me pajisje stacionare	++
L04-03	Depozitimi i mbetjeve	O

Siç tregohet në tabelën e mësipërme, masat e Planit të Investimeve MIMN kanë një ndikim pozitiv ose jo domethënës në shumicën e temave të mbrojtjes së VSM. Megjithatë, masat nuk mund të vlerësohen vetëm të veçanta, por duhet të marrim parasysh edhe ndërveprimet sistematike në një sistem të integruar të MIMN.

Gjithashtu, përzgjedhja e vendndodhjeve luan një rol të rëndësishëm, veçanërisht në zbatimin e komponentëve rajonalë të menaxhimit të mbetjeve. Një përzgjedhje e detajuar e vendndodhjeve duhet të kryhet rrjedhimisht si pjesë e planifikimit dytësor dhe procedurave të miratimit, gjithashtu duke marrë në konsideratë ndikimet mjedisore përkatëse.